

XLIX SZKOLENIE - KONFERENCJA HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH

**16 – 18 PAŹDZIERNIKA 2024
GDYNIA**

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Jakie ryby powinniśmy promować wśród polskich konsumentów?

Dr hab. inż. Joanna Szlinder-Richert, prof. MIR-PIB

XLIX SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
16 – 18 PAŹDZIERNIKA 2024 | GDYNIA

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

ROLA ŻYWNOSCI

Efekt żywieniowy

Składniki działające w zakresie poprawy funkcji człowieka

Rola białka : strukturalna- mechaniczna stabilność narządów i tkanek
zapasowa- niektóre są wykorzystywane jako materiał energetyczny
enzymatyczna, transportowa, regulacyjna, odpornościowa

Rola tłuszczu: dostarczanie energii i tworzenie jej zapasów
budowa błony komórkowej
nośnik witamin
wpływają na funkcjonowanie układu krwionośnego
dostarczają substratów do budowy hormonów i przekaźników

Rola węglowodanów: kluczowy substrat energetyczny

- Żywność pochodzenia wodnego charakteryzuje się wyższą zawartością białka w przeliczeniu na mokrą masę części jadalnych (średnio 17,3%) w porównaniu z mięsem zwierząt lądowych (średnio 13,8%), a także wysoką strawnością i korzystnym składem aminokwasowym .
- Zawartość tłuszczu w tkankach mięśniowych ryb jest bardzo zróżnicowana od poniżej 1 % (np. dorsz) do nawet ponad 20% (np. węgorz). Różnice te wynikają przede wszystkim z biologii gatunku. Ryby można podzielić na cztery kategorie w zależności od zawartości tłuszczu: ryby chude (<2%), średnio-tłuste (2-7%), tłuste (7-15%) i bardzo tłuste (>15%).

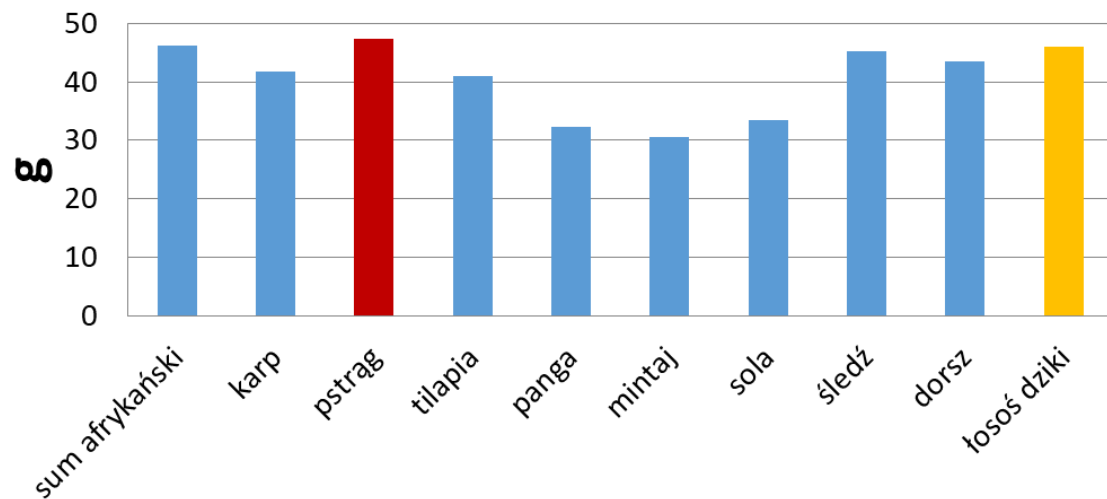

- Obecnie mamy 230 zakładów przetwórstwa rybnego posiadających uprawnienia eksportowe do krajów UE a potencjał rocznej produkcji to około 600 tys. ton.
- Ważną cechą tej branży w Polsce jest silne uzależnienie od importu surowca: w 2021 roku import ten wynosił 695 tyś. ton, a wśród wolumenu importowanego surowca najwięcej było łososa pochodzącego z akwakultury (51%).

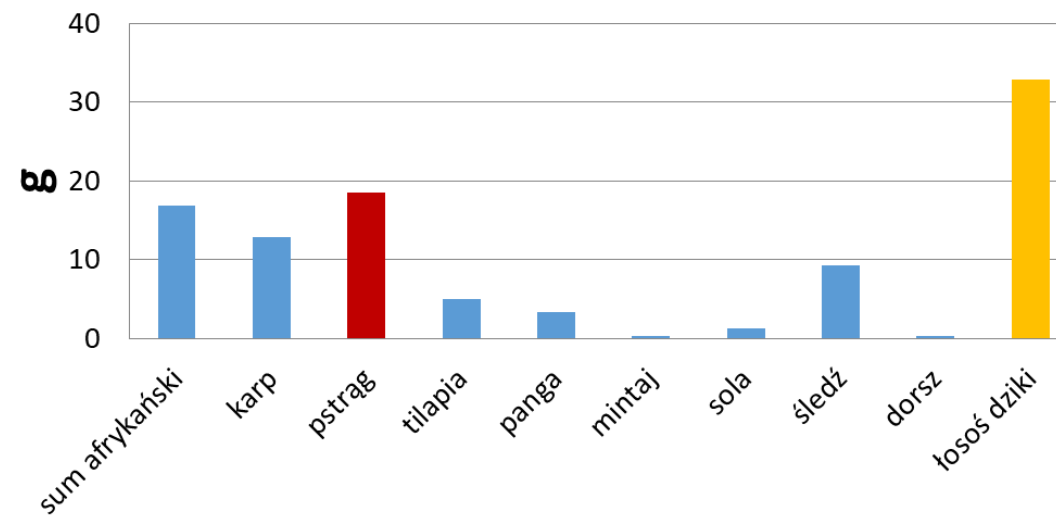

Białko i tłuszcz w różnych gatunkach ryb

Zawartość białka w 250 g

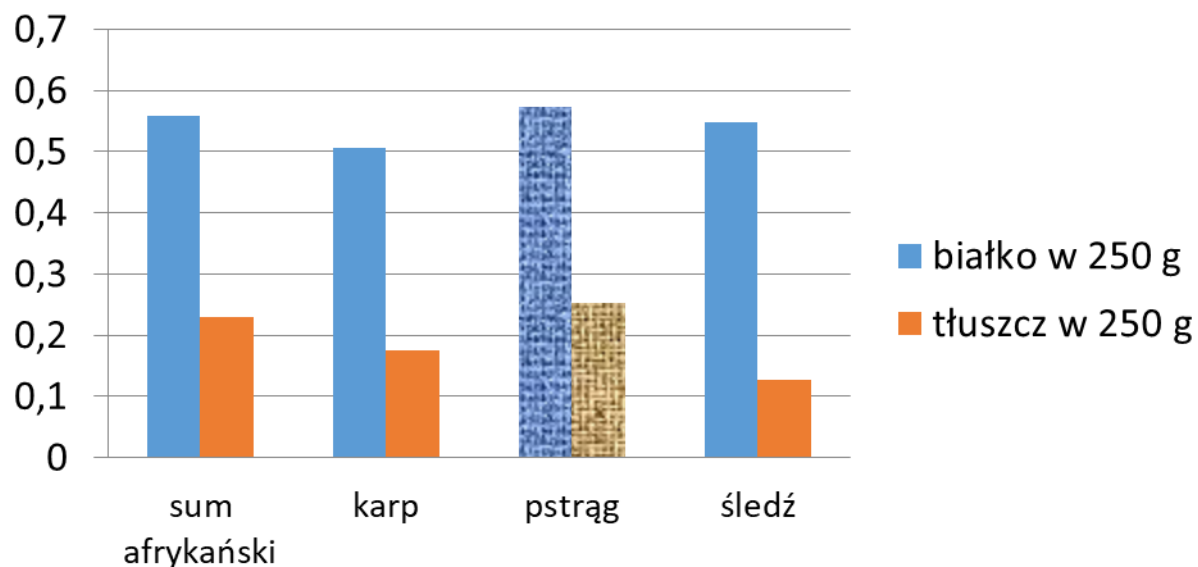

Zawartość tłuszczu w 250 g

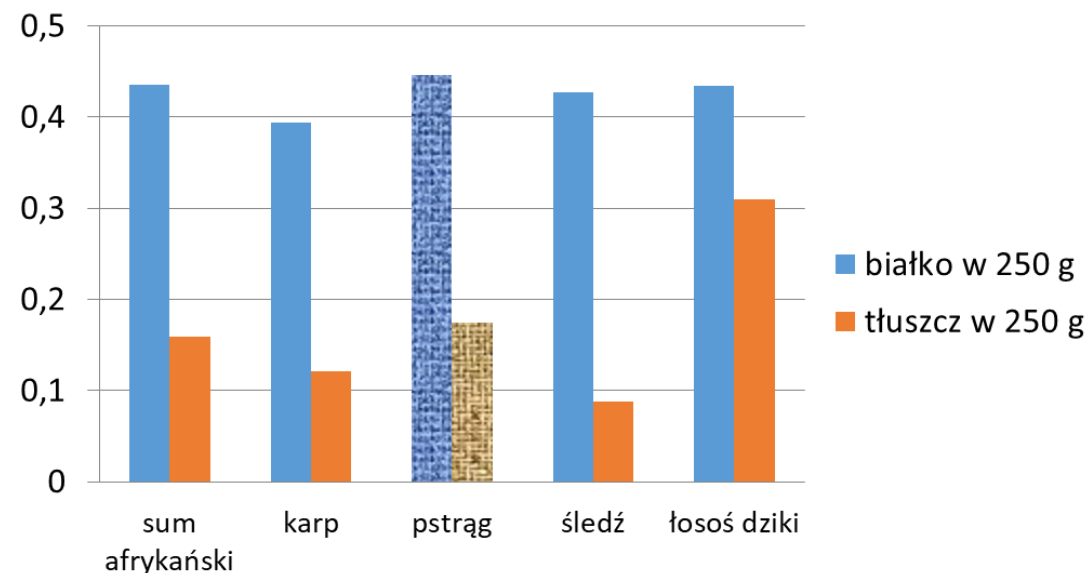

Pokrycie zapotrzebowania na podstawowe składniki diety przez różne gatunki ryb

udział w dziennym zapotrzebowaniu przy diecie 2200 kcal

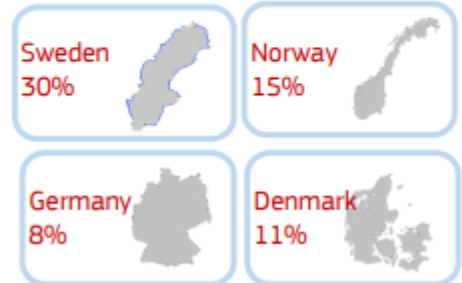

udział w dziennym zapotrzebowaniu przy diecie 3200 kcal

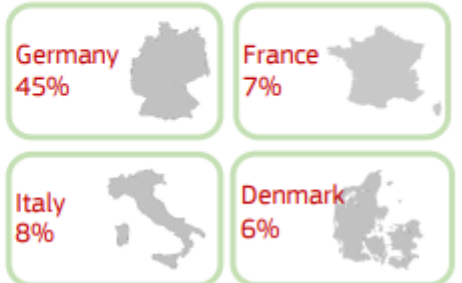

Rynek ryb w Polsce, 2020

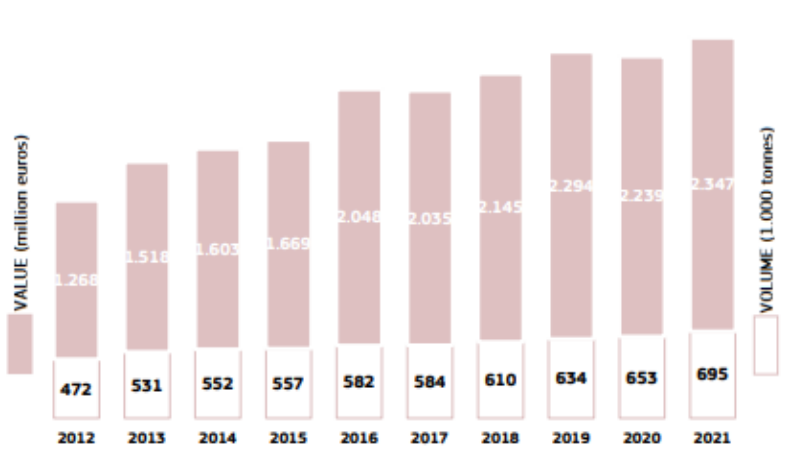
Main countries of **ORIGIN**
(in value, 2021)

Main countries of **DESTINATION**
(in value, 2021)

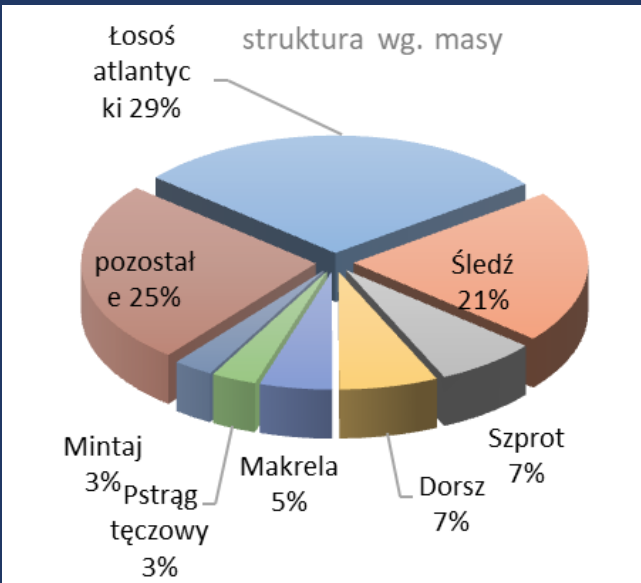
IMPORT

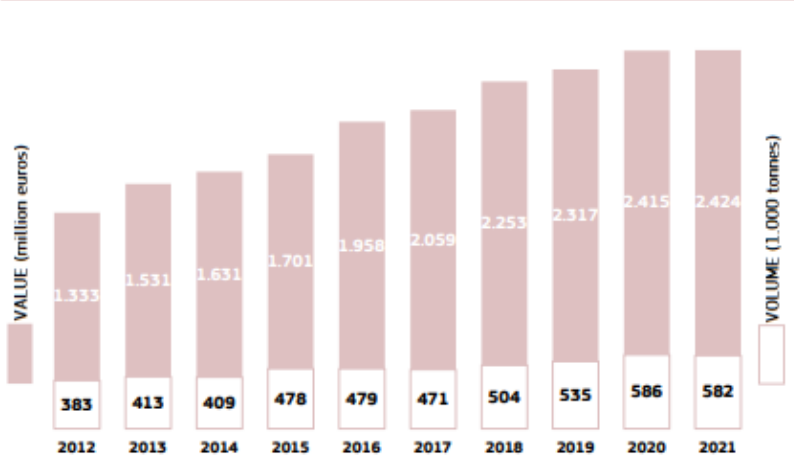
Main commercial species imported and % of total imports
2021, million euros (nominal value)

Species	Value (million euros)	% of total
SALMON	1302	51%
COD	172	7%
HERRING	144	6%
ALASKA POLLOCK	134	5%
MACKEREL	99	4%
OTHERS	684	27%

Struktura sprzedaży produktów i towarów według gatunków ryb w 2021 roku,

EXPORT

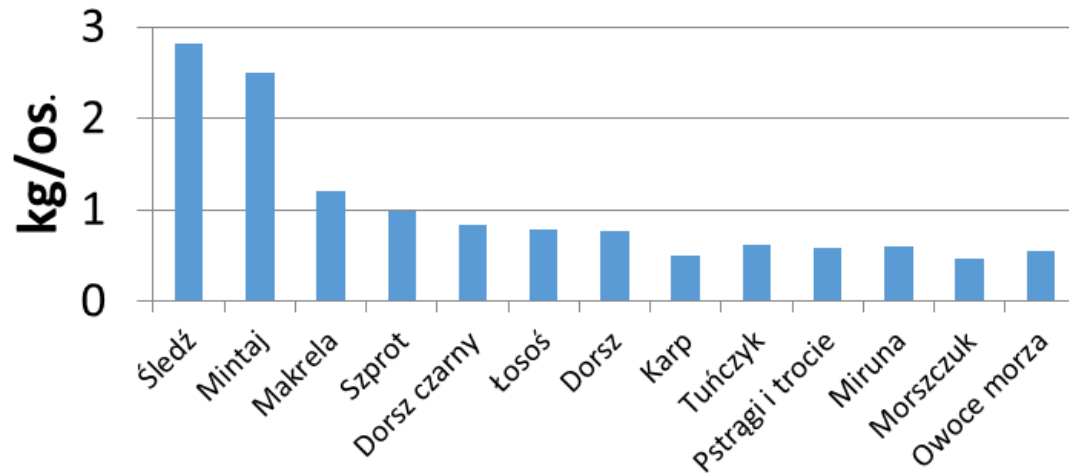

Main commercial species exported and % of total exports
2021, million euros (nominal value)

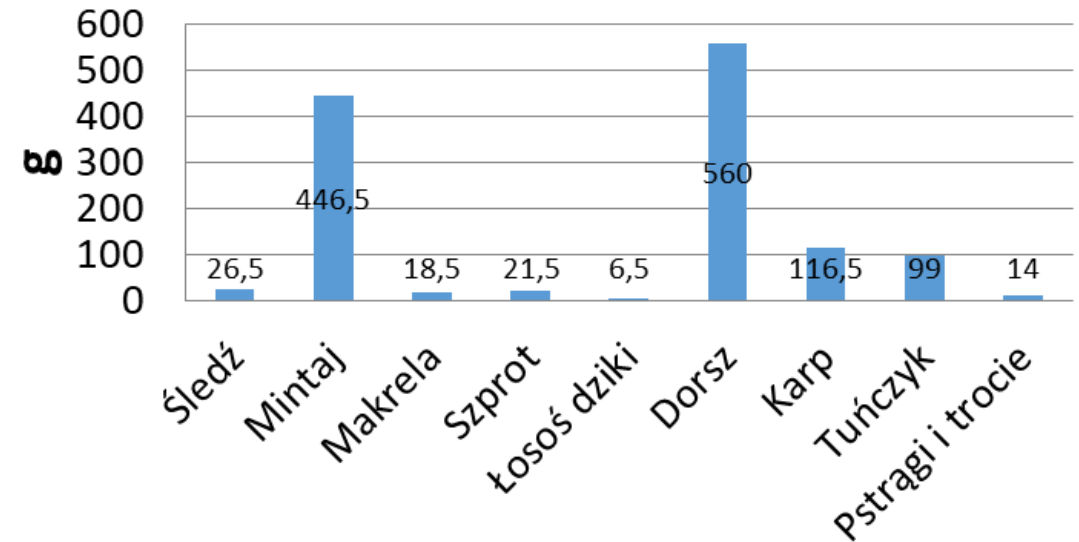
Species	Value (million euros)	% of total
SALMON	1516	58%
HERRING	139	5%
COD	132	5%
TROUT	85	3%
MACKEREL	50	2%
OTHERS	693	27%

Przeciętna roczna konsumpcja ryb i produktów rybnych w ekwiwalencie wagi żywej (kg/os./rok)

Spożycie na mieszkańca w Polsce w 2021

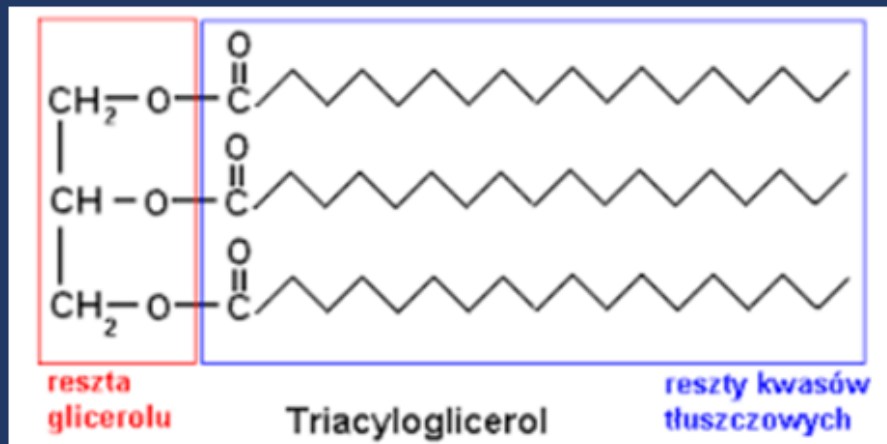

Porcja zawierająca 0,250g EPA+DHA

Źródło: obliczenia IERiGŻ na podstawie danych bilansowych (produkcja krajowa + import - eksport +/- zmiana stanu zapasów, przy uwzględnieniu współczynników przeliczenia na wagę żywą)

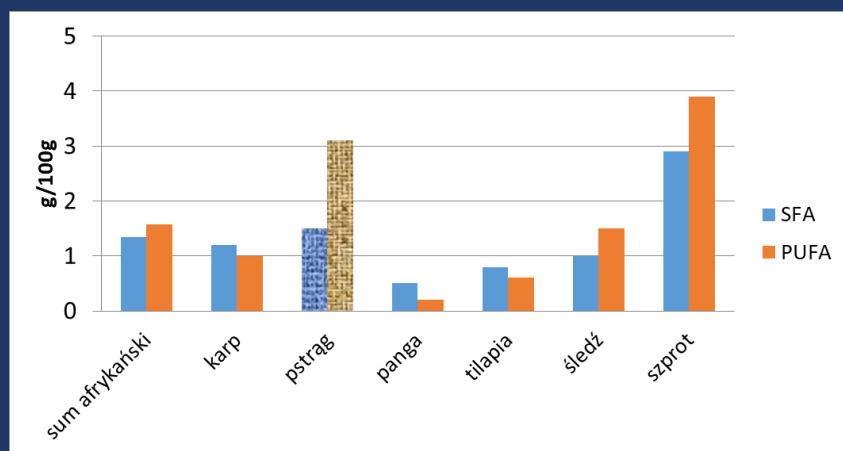
Kwasy tłuszczowe

Nasycone (Saturated Fatty Acids-SFA)

Jednonienasycone (Monounsaturated Fatty Acids-MUFA)

Wielonienasycone (Polyunsaturated Fatty Acids-PUFA)
ze względu na położenie wiązania podwójnego w łańcuchu węglowym dzielimy je na n-3; n-6, n-9 itd

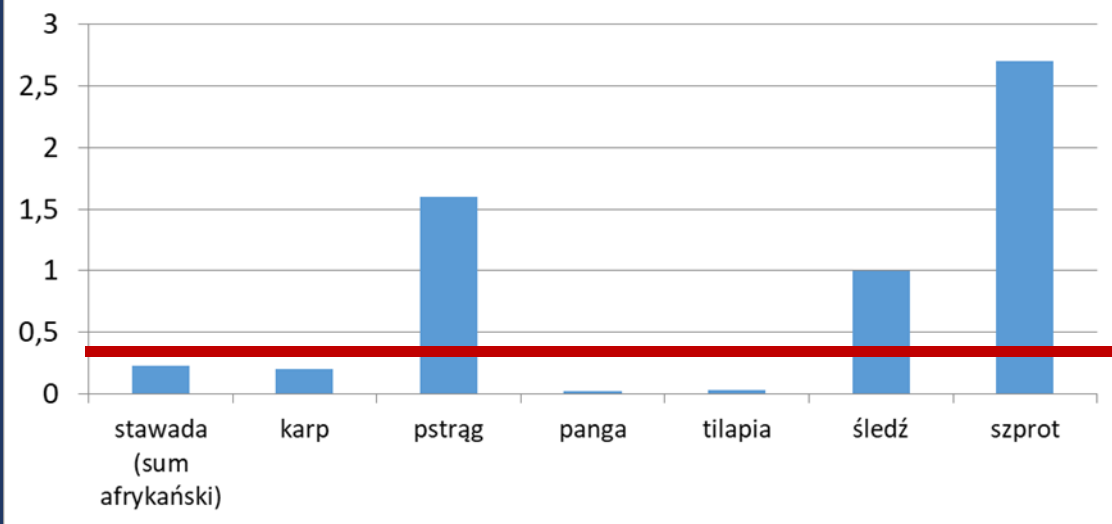
MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

Zalecenia dotyczące spożycia kwasów tłuszczowych

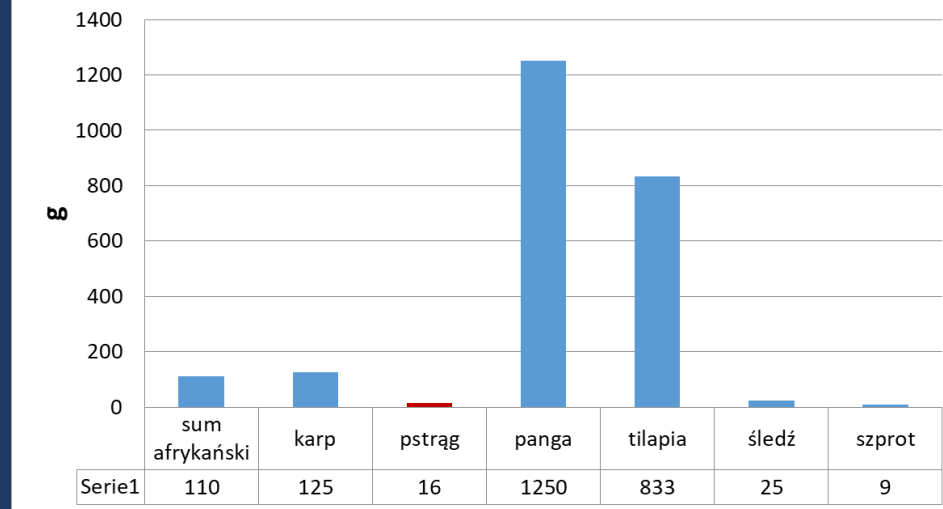
Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) zaleca spożycie **0,250 g** EPA i DHA dziennie

Stosunek kwasów omega-6 do omega-3 powinien wynosić **5**

EPA+DHA g/100g

Porcja dostarczająca dziennego zapotrzebowania na EPA i DHA

XLIX SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
16 - 18 PAŹDZIERNIKA 2024 | GDYNIA

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MORSKI
INSTYTUT
RYBACKI
PAŃSTWOWY
INSTYTUT
BADAWCZY

kolagen

żelatyna

peptydy bioaktywne

chityna

chitozan

hydrolizaty i oczyszczone peptydy

enzymy, oleje,
mikro i makroelementy

XLIX SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
16 - 18 PAŹDZIERNIKA 2024 | GDYNIA

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Białko pstrąga tęczowego jako źródło aktywnych peptydów

Do najlepiej znanych bioaktywnych peptydów należą fragmenty białek o właściwościach

- przeciwnadciśnieniowych, z których większość to inhibitory enzymu konwertującego angiotensynę I (inhibitory ACE)
- przeciwdrobnoustrojowych
- przeciwoksydacyjnych

Symulowana proteolizy wybranych białek pstrąga tęczowego z zastosowaniem narzędzi bioinformatycznych

Tabela 1. Informacje na temat analizowanych białek pstrąga tęczowego

Numer identyfikacyjny w bazie danych UniProt	Nazwa białka	Liczba reszt aminokwasowych
Q70Z26	Aktyna-β	375
P24722	Kinaza kreatynowa	383
O93484	Kolagen-α	1356
A5YVX7	Miozyna Va	848
P86431	Parwalbumina-β	108
Q7ZZB9	Troponina C	161
B2DBF2	Troponina I	171

Tabela 5. Liczba uwalnianych peptydów bioaktywnych z wybranych białek pstrąga tęczowego, po przeprowadzeniu proteolizy *in silico*

Białko	Chymotrypsyna A	Trypsyna	Papaína	Ficyna	Elastaza	Pepsyna
Aktyna-β	4	4	28	27	8	22
Kinaza kreatynowa	5	3	23	27	3	24
Kolagen-α	7	3	246	249	43	58
Miozyna Va	14	9	52	51	23	64
Parwalbumina-β	4	0	8	10	3	12
Troponina C	2	1	15	8	0	8
Troponina I	0	3	12	10	2	15

- Wszystkie wybrane do analiz *in silico* białka pstrąga okazały się źródłem peptydowych inhibitorów konwertazy angiotensyny.
- Kolagen jest potencjalnie najbogatszym źródłem biopeptydów wśród badanych białek pstrąga, a przede wszystkim peptydowych inhibitorów enzymu konwertującego angiotensynę I (ACE).
- Proteoliza *in silico* z udziałem ficyny i papainy wskazuje na możliwość uwolnienia potencjalnie największej liczby biologicznie aktywnych peptydów, w tym peptydowych inhibitorów ACE

Białko pstręga tęczowego jako źródło aktywnych peptydów -badania eksperymentalne

Hydroliza przy użyciu papainy i bromalainy

- uzyskano hydrolizaty o wysokiej zawartości białka, niskiej zawartości lipidów i bardzo niskim poziomie utleniania białka
- hydrolizaty zawierały wszystkie niezbędne aminokwasy i były szczególnie dobrym źródłem lizyny (11,61%)
- zawartość związków fenolowych w hydrolizatach znacznie wzrosła w porównaniu z początkowym surowcem pstręga, ze względu na ich uwalnianie z mięsa, skóry i ości ryb podczas hydrolizy enzymatycznej

Physicochemical and functional properties of rainbow trout (*Oncorhynchus mykiss*) hydrolysate

Kristine Kvangarsnes^a, Egidijus Dauksas^a, Ignat Tolstorebrov^b, Turid Rustad^c,
Martina Bartolomei^d, Ruoxian Xu^d, Carmen Lammi^d, Janna Crobotova^{a,*}

^a Department of Biological Sciences Ålesund, Norwegian University of Science and Technology, Ålesund, Norway

^b Department of Energy and Process Engineering, Norwegian University of Science and Technology, Varmeteknisk, 247, Gløshaugen, Trondheim, Norway

^c Department of Biotechnology and Food Science, Kjemi 3, Gløshaugen, Sem Sælends vei 8, Trondheim, Norway

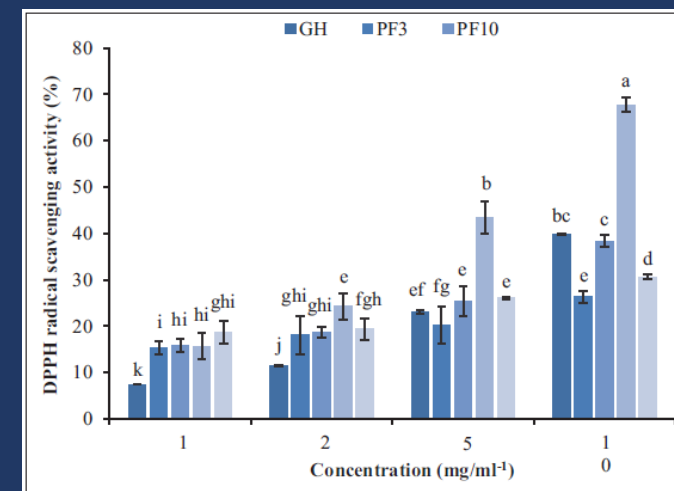
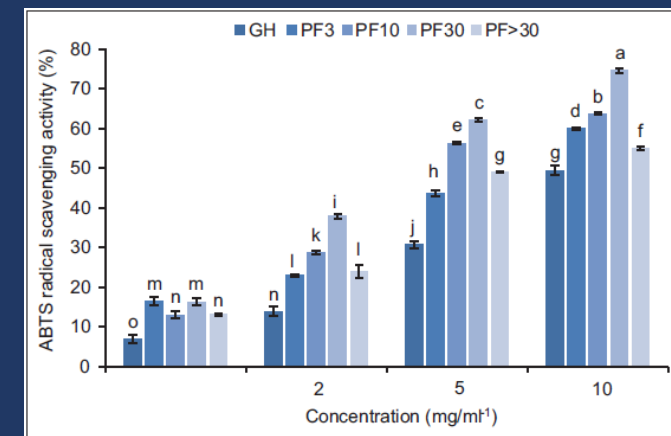
^d Department of Pharmaceutical Sciences, Università degli Studi di Milano, Via Luigi Mangiagalli, 25, 20133, Milano, Italy

Żelatyna izolowana ze skór i poddana działaniu alkalazy

- wszystkie hydrolizaty żelatyny oraz ich frakcje ultrafiltracyjne posiadały skuteczne właściwości przeciwutleniające
- frakcjonowane hydrolizaty wykazywały lepszą aktywność przeciwutleniającą niż ich macierzyste hydrolizaty i mogą stanowić lepszą alternatywę jako składnik do żywności
- frakcja PF30 była najskuteczniejsza w neutralizacji wolnych rodników

Powyższe wyniki pokazują, że rybia skóra, może być źródłem hydrolizatów peptydowych o aktywności przeciwutleniającej. Takie hydrolizaty mogą być stosowane w żywności funkcjonalnej do łagodzenia wysokiego ciśnienia krwi, a także do zwiększenia trwałości produktów.

Mimo dostępu do wielu rynków światowych zaopatrzenie w surowiec wciąż jest problemem polskiej branży rybnej, a trudności z utrzymaniem odnawialności zasobów naturalnych powodują, że w przyszłości będzie on jeszcze bardziej zależny od surowców pochodzących z hodowli.

Należy podjąć działania aby ten czynnik był szansą dla krajowej akwakultury, która może dostarczyć wysokiej jakości surowca.

Dziękuję za uwagę

M O R S K I
I N S T Y T U T
R Y B A C K I
P A Ń S T W O W Y
I N S T Y T U T
B A D A W C Z Y

XLIX SZKOLENIE - KONFERENCJA
HODOWCÓW RYB ŁOSOSIOWATYCH
16 – 18 PAŹDZIERNIKA 2024 | GDYNIA

Fundusze Europejskie
dla Rybactwa

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

